

Recenzný posudok habilitačnej práce

Júlie Sadovskej Halamovej „**Psychologický zážitok komunity**“

Predložený text sa zameriava na tému, ktorá je, okrem psychológie, objektom záujmu viacerých vedných odborov. Súčasne je prirodzeným produktom dlhodobej vedeckovýskumnej a pedagogickej práce autorky a zároveň syntetickým vyústením riešenia viacerých, individuálne i v spoluautorstve riešených, výskumných projektov. Vzhľadom k uvedenému, **považujem aktuálnosť témy posudzovanej práce za nespornú**. Súčasne sa domnievam, že **impakt diela môže byť vysoký**, lebo osloví (vlastne oslovuje, lebo isté spätné väzby už existujú) okrem študentov vysokých škôl a odborníkov z rôznych disciplín, aj verejnosť.

Publikácia sa člení na **9 častí, ktoré sú logicky usporiadané**, plynule na seba nadväzujú, a systematicky vedú čitateľa: od vzniku odborného záujmu o danú oblasť a históriu jej vývoja, cez terminologické a teoretické otázky, používané nástroje štúdia tohto fenoménu, k najvýznamnejším výskumom a ich výsledkom v svetovom meradle, i domácim výskumným projektom. V záverečnej časti monografie sa autorka zamerala na perspektívy vývoja danej oblasti a sporné otázky, týkajúce sa štúdia zážitku komunity.

Podľa môjho názoru sa tejto náročnej témy autorka zhostila presvedčivým spôsobom a efektívne. Zaiste k tomu prispel aj zvolený úsporný **štýl prezentácie zistení**, ako aj **dôverná znalosť** predmetnej problematiky, ktorú autorka v práci preukázala i čerpaním z reprezentatívnych svetových zdrojov, ktoré takto v ucelenej podobe priblížila odbornej i ostatnej verejnosti.

K textu práce, ktorý som posudzoval ako recenzent monografie, som mal niekoľko drobných návrhov úprav, ktoré autorka zohľadnila, takže tým sa moja úloha posudzovateľa habilitačnej práce do značnej miery zjednodušila. Obmedzím sa preto len na dve krátke poznámky:

Používanie odborného psychologického výrazu „zážitok komunity“ sa najmä pričinením autorky v slovenskom jazyku už udomácnilo. Považujem však za svoju povinnosť pripomenúť (tak, ako som to urobil už pred 13 rokmi v svojom posudku na jej dizertačnú prácu), že slovenský výraz „zážitok“ evokuje významy, ktoré do istej miery interferujú s významom anglického výrazu „sense“ (sú tu analógie s prekladom výrazov napr. sense of humor, sense of property). Existujú aj príklady voľnejšieho postupu, napr. Antonovského „sense of coherence“ niektorí autori/ky preložili do slovenčiny ako „zmysel pre integritu“. Prvoplánovo sa však anglické „sense“ interpretuje ako „zmysel“ ... pre zodpovednosť, pre spoluprácu, pre komunitu. Možno ozrejším lepšie, čo chcem povedať, na konkrétnom príklade: je (psychologicky) zážitok človeka, že bol zodpovedný a jeho zmysel pre zodpovednosť, to isté? Na vysvetlenie dodávam, že spolu s mnohými dospievam k presvedčeniu, že všeobecný návrat psychológie k istej opatrnosti, k terminologickému purizmu, je po niekoľkých desaťročiach „nekontrolovanej inflácie pojmov“ dnes mimoriadne žiaduci a potrebný. Samozrejme neočakávam, že autorka túto otázku bude riešiť retroaktívne, moja poznámka súvisí skôr s jej budúcou prácou v danej oblasti.

Na s.13 autorka konštatuje, že „na Slovensku dosiaľ neexistuje ani žiaden bakalársky, magisterský a ani postgraduálny program v komunitnej psychológii“. Nie je mi celkom jasné, čo autorka očakáva, t.j. čo má pod pojmom „program“ myslí: doplnenie do sústavy študijných odborov v AK?, alebo rovnomenný bakalársky atď. samostatný študijný program? Ak je tomu tak, javí sa jej to, v našich podmienkach, reálne?

Záver.

K habilitačnej práci nemám **žiadne zásadné pripomienky alebo doplnky**. Z môjho pohľadu niet sporu o tom, že autorka pripravila text, ktorý sa stane inšpirujúcim zdrojom informácií pre všetkých, ktorých zaujíma aktuálna tvár našej vedy v téme, ktorej sa venuje. Môžem teda iba konštatovať, predložená práca J. Sadovskej Halamovej „Psychologický zážitok komunity“ **spĺňa obsahové a vecné požiadavky**, uplatňované na výstupy tohto druhu. Vzhľadom k tomu **navrhujem**, po splnení všetkých stanovených kritérií, menovanej **udelenie vedecko-pedagogickej hodnosti „docentka“** v odbore 3-1-13 Sociálna psychológia a psychológia práce.

V Košiciach, 26.11.2014

prof. PhDr. Jozef Výrost, DrSc.